

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 200 lir, Leto XXXV. Št. 58 (10.277), TRST, sobota, 10. marca 1979

PO PETURNEM SESTANKU MED ANDREOTTIJEV IN BERLINGUERJEM

Pogoji komunistov za novo večino Morda danes odločitev vodstva KD

Berlinguer obtožuje Andreottija, da sploh nima pravih predlogov Med pogoji KPI sta tudi skupna izbira vseh ministrov in oblikovanje enotne občinske uprave v Trstu - Predčasne volitve so sedaj neizbežne

RIM — Nekdanja enotna vladna večina je tokrat zares dokončno po- kopana in vse kaže, da bodo pred- časne volitve neizbežne. Andreotti nacer nadaljuje svoja posvetovanja, vendar preseneča svoje sogovornike s tem, da sploh nima pravega predloga o formuli vlade, ki jo na- merava sestaviti. To pa zato, ker se o tem še ni izreklo vodstvo KD. Najbrž samo čaka na pravi trenu- tek, da bi pripisalo komunistom od- govornost za razpust parlamenta. Včeraj se je Andreotti sestel z Berlinguerjem in delegacijo KPI. Srečanje je trajalo zelo dolgo, ce- lih pet ur, tako, da so mnogi mi- stili na nova presenečenja. V res- niči pa je Berlinguer bil po razgo- voru razburjen in je najprej spro- stranil zaradi načina, kako se sploh Andreotti posvetoje s strankami, ne da bi jim povedal, kaj pravzaprav namerava storiti. »Nekaj nam je go- voril o programskih točkah,« je de-

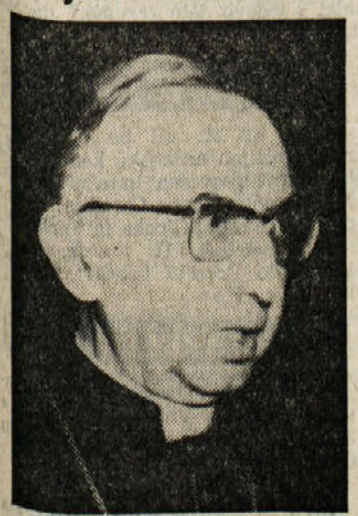
V RIMU SREČANJE O LAKOTI V SVETU

Izpraznimo vojne arzenale napolnimo žitnice življenja

Srečanja, za katero je dala pobudo radikalna stranka, so se udeležili predstavniki vseh demokratičnih sil

RIM — Leta 1978 je v svetu u- mirilo 17 milijonov otrok, vsak dan umre zaradi podhranjenosti 90 tisoč ljudi. Lakota v svetu je bila glav- na tema včerajšnjega kongresa v Rimu, za katerega je dala pobudo radikalna stranka. Na kongresu so sodelovali predstavniki vseh demo- kratičnih političnih struj, sodelova- li so s stvarnimi predlogi, da analiza- ri ali sami svojo prisotnost. Go- vorniki so v svojih posegih jasno poudarili, da je treba danes nasto- piti skupno, predvsem pa stvarno, lakota v svetu je treba premagati in odpraviti. Lakota, podhranjenost je danes za svet največja sramota, sramota za ljudi in družbo. Letos ves svet praznuje mednarodno leto otroka, a paziti je treba, da ne bo praznoval mednarodno leto mrtvega otroka. Na včerajšnjem kongresu je bil govor predvsem o stališčih, ki jih je zavzela Italija od tega vprašanja. Odgovor predstavnikov radikalne

Umrl je kardinal Jean Villot, državni tajnik v Vatikanu

VATIKAN — Včeraj zvečer je na poslednjih pljučnicah in ledvicah po- jezil umrl kardinal Jean Villot, ki je celih deset let bil vatičanski državni tajnik, nekdanji predsednik vlade. To sluzbo je na mesto opravi- ljal od leta 1969 in so ga trije pa- peži zaporedoma potrdili na tem mestu, čeprav ni imel poprejšnjih diplomatskih ali državnih izku- šenj, ker se je pred tem uveljavil predvsem kot teolog. Zaradi bolezni in preutrujenosti je Villot ob izvolitvi zadnjega papeža, Janeza Pavla II., prosil, naj ga raz- rešijo te dolžnosti. Papež Janez Pa- vel II. pa ga je zaprosil, naj ostane na svojem mestu, dokler mu ne najde ustreznega naslednika. Papežu so že v jutranjih urah po- vedali, da gre Villot na huše in da najbrž ne bo preživel noči. Takoj je prekinil svoja postna razmišlja- nja in se odpravil v bolnišnico. S kardinalom, ki mu je bilo 73 let, se je zdržal kakih deset minut. Za- tem je nekaj časa molil ob njevo- vem vzglavju in se v njim poslovil. Z Villotovo smrtjo se odprava vpra- šanje izbire novega državnega taj- nika, kateri se je Janez Pavel II. skušal sprva izogniti.

Ubit tajnik KD v Palermu

PALERMO — Pozno zvečer so neznanci ubili v mestnem središču glavnega mesta Sicilije pokrajinski- ga tajnika krščanske demokratije, Michele Reina je padel v zasled, ki so mu jo postavili neznanci v rezidenčnem središču. Vanj so nam- reč streljali na križišču med uli- cami Alpi in Principe Paternò. Okoli polnoči si je odgovornost za umor tajnika palermške KD Rei- ne prisvojila teroristična organiza- cija »Prima linea«. Telefonski so- uredništvo časopisa »Giornale di Sicilia« in sporočili, da je njihova organizacija »justicirala mafija Reino«. Mladenec, ki je telefoniral, ni imel narečnega naglasa. Očivid- ci, ki so prisostvovali umoru de- mokrškega veljaka pravijo, da ga je ubil mladenec z dolgi lasi- mi. Ta podatek naj bi dokazoval, da ne gre za mafijso maskevanje, saj je mafija doslej organizirala zasede s sodelovanjem več ljudi in pri tem uporabljala brozestrelke ali prirežane lovstve puške. Michele Reina je bil pokrajinski tajnik KD v Palermu že nekaj let in je pripadal skupini poslancev Sal- vatoreja Lima, katerega so v jav- nosti večkrat obtožili povezave z mafijo. Pred leti je bil tudi pred- sednik pokrajinske uprave. Lani so mu sodili, ker je pred palermskim nogometnim igriščem opoval dva mestna stražnika. Tedaj so ga za- priili in obsodili na dvomesečno za- porno kazen, seveda pogojno. Pred kratkim pa je sodelstvo uvedlo proti Reini novo preiskavo, tokrat zaradi podkupovanja in za to, ker se je vozil z občinskim avtom, čeprav ni bil več član občinske uprave.

UTEMELJENE ZAHTEVE PO GLOBALNI ZAŠČITI

Razprava o beneških Slovencih na filozofski fakulteti v Trstu

Za okroglo mizo so nastopili prof. Giuseppe Francescato, Viljem Černo, Ferruccio Clavara, Mario Gariup in Pavel Petricić

Udeleženci okrogle mize na filozofski fakulteti

Na filozofski fakulteti tržaške u- niverze se nadaljuje, kot je tudi na- povedal dekan prof. Petronio, vrsta pobud, katerih namen je spoznav- nje slovenske stvarnosti in proble- mov naše manjšine. Tokrat so v dvorani »Ferrero« nastopili za okro- glo mizo predstavniki beneških Slo- vencev, najbolj ogroženega dela na- se skupnosti — Ferruccio Clavara, Viljem Černo, Pavel Petricić, Mario Gariup — in znanstveni raziskova- lec, jezikoslovec prof. Francesca- to. Za okroglo mizo je dal pobudo inštitut za slovansko filologijo, ki ga vodi prof. Marija Pirjevec, ki je predavateljica govornike občinu- vati. Viljem Černo je podal zgodovins- ki preizkus položaja beneških Slo- vencev, od avtonomije v časih beneške republike pa do stoletja odkar so beneški Slovenci pod Italijo, ki je od vsega začetka preizkušala na njihovi koži vse možne načine raz- narodovanja, od usposabljanja ne- nega osebeja, ki je spremenilo šole v centre asimilacije pa do fašistič- nega nasilja in sedanjega nazdorst- va nad dejavnostjo manjšine. In vendar je sedaj tudi KD začela spo- znovati, da v teh dolinah živijo Slo- venci. Rezultat tega spoznanja pa bi moralo biti ureditvenje

Clavara je opozoril na družbene in gospodarske probleme Benečij, ki demografsko zlumira, saj je šte- vilno prebivalcev padlo od leta 1921 za 55 odstotkov. Politika načrtne zaštite beneških Slovencev ne sme mirno izvajanja osimskih sporazu- mov, ki spodbujajo h gospodarske- mu sodelovanju ob meji. Široka in- dustrializacija pri privabi v doma- če doline tisoče izseljenec iz tuji- ne, kjer so si utrdili naravno zvest, ker niso bili izpostavljeni priškokom. Opozoril pa je tudi na druge proble- me, med katerimi so tudi mešani za- koni, do katerih je prišlo v tujini. Zaključil je z mislijo, da bo mogo- če odobriti zaščitni zakon, če bo KD premostila svoje nezaupanje. Raziskovalec naših narečij prof. Giuseppe Francescato, ki je z Mar- to Ivašič ravnokar izdal studijo, v kateri obravnava tudi beneška na- rečja, je poudaril, da kot jezikos- lovec skuša nuditi znanstveno pod- logo izbiri pravnikov. Zato je pred- vsem zavrnil tezo, da se v Benečij govorijo »eksplozivna« narečja ali zlogi »spraslovanska« narečja. Neiz- podobno je, da so to specifična slovenska narečja, od Nadiže do Re- je in Kanala. Smiselno je nezna- nje, na primer, ministra Cossiga, ki je verjel bajko o »ruski« skupni- ti v Režiji. Jezik je jasen pred- nak narodnostne istovestnosti in v tem podedu ločuje Benečane od so- sedov Furlanov in jih združuje s stalimi Slovenci.

Prof. Francescato je nato omenil jezikovne modele, ki se jih poslu- žujejo Benečani (narečje, uradna it- alijskajnska, pasivna furlanščina) in naglo prenanje iz enega v druge- ga. Te modele je treba z ustrežno zaščito razširiti in pri tem delovati predvsem med šolsko mladino, ki se bo morala približati standardni slo- vensčini in »standardni italijansči- ni«. To, seveda, odpira zapletene, vendar rešljive didaktične proble- me. Italijani morajo razumeti,« je zaključil prof. Francescato, »da so v Benečiji potrebni didaktični pri- jemi, ki naj ustrezajo v ljudeh pra- vo dvojezičnosti«.

Ukvarski zupnik Gariup je nato spregovoril o kanalskih Slovencih in o vlogi klera, katerega naciona- listi označujejo z »marksisti« samo zato, ker so naklonjeni Slovencev. Na korcu je Pavel Petricić pou- daril, da je treba v Benečiji obuditi in šolah ustvarjalnost slovenskega izražanja in se pri tem nasloniti tu- di na dosedanje izkušnje v tem smislu. Da beneške Slovence so po- trebne pozitivne rešitve, ki naj zaustavijo proces propadanja in o- močijo jo tej skupnosti možnost, da izrazi svojo potencialno vlogo. Po- treben je globalni zaščitni zakon, ki bo za vse Slovence v Italiji in ne bo vsiljiv, pač pa temelji, na kate- rem bo mogoče graditi lastni raz- voj. (st.s.)

POGAJANJA ZA VZPOSTAVITEV MIRU NA BLIŽNJEM VZHODU

SADAT JE ZELO OPTIMISTIČNO RAZPOLOŽEN CARTER PA V IZJAVAH SKRAJNO PREVIDEN

Pogovori so oviti v veliko tajnost - Navdušen sprejem v Aleksandriji - Narašča- nje odpora arabske »fronte zavračanja« - Ameriški predsednik danes v Izraelu

KAIRO — Jimmy Carter in An- var Sadat sta včeraj prispela v A- leksandrijo, po štiriurni vožnji z vlakom. Vso pot sta morala odzdrav- ljati navdušenemu ljudstvu, ki je večkrat predlo poljsko pregrado. Nad odprtim predsedniškim vago- nom so poletavali beli golobi, poli- cijski helikopterji, na zidovih hiš so bile z živimi barvami napisane dobrodošlice obema predsednikoma, med temi je bila tudi tale: »Bog blagoslovi Nixona«. V Aleksandriji ni bil sprejem nič manj navdušen. Spet beli golobi, slavoloki, transparenti, množica je dolgo skandirala imeni Sadata in Carterja, na cestah so se zvrstile razne folklorne skupine z glasbo in plesi. Skratka, navdušenje, ki je kmalu zajelo tudi predsednika Sa- data. Tako pri prihodu v Aleksandrijo sta se državnik nastanila v Sada- tovi rezidenzi v Maamouri, kjer sta imela drugi uradni razgovor, ki so se ga udeležili tudi njuni naj- bližji sodelavci. Po razgovoru sta egipčovski predsednik in Carter da- l novinarjem kratki izjavi, iz ka- terih je razvidno, da je Sadat opti- mistično razpoložen, medtem ko je ameriški predsednik bolj previden. Sadat je dejal, da »sta Izrael in Egipt na taki točki, ko lahko na o- snovi mirnevo linije dosežeta spo- razum«. »Pripravljen sem ga pod- pisati, saj je sedaj samo stvar be- sed,« medtem ko je Carter kratko in jedrnat odgovoril: »Treba bo premostiti še marsikatero težavo«. Ob tem pa je pristavil, da sta si s Sadatom zelo blizu glede strateških zadev, za vse drugo pa je meja med ameriškim in egipčovskim sta- liščem še precej ostra. Ameriški in egipčovski opazovalci pa se ne strinjajo s Sadatovim opti- mizmom, saj izražajo negotovost in dvome nad sedanjimi pogovori med obema državnikoma. Mnogo je še neresenih vprašanj na tem podro- čju: močna opozicija arabskih držav »fronte zavračanja«, notranji protisli islamskih integralističnih skupin, bojazen tako imenovanih zmernih arabskih držav. Pa tudi določeno število egipčovskih poslan- cev je proti novim ameriškim pred- logom. Kljub vsemu, egipčovski in ameriški krogi so si zvesti, da so sedanjí razgovori »zbišveni in skuša- jo premostiti zelo delikatno situacijo«. Pa tudi Carter naj bi dejal svojim sodelavcem, vest je iz strogo zaupnih krogov, da je več možnosti za neuspeh kot za uspeh in bo zelo »težko doseči pravični mir, ki bi ustrežal tako Egiptu kot Izraelu«.

Da je položaj izredno zapleten in težaven, nam dokazujejo tudi na- slovi na prvih straneh egipčovskih časopisov, ki so malodane soglas- ni: »Nobena sprememba v stališčih Egipta«. Zanimivo je sedaj ugotoviti, da se v Kairu in Tel Avivu optimistič- no razpoloženi, medtem ko se je rahlo malodušje poprijelo prav Car- terja, ki polaga v uspeh te misije svoje svoj politični ugled. Izraelski voditelji so prav včeraj po končanem tremem zasedanju vlade javno iz- ovedali svoj zmerni optimizem, eprav so pri tem poudarili tudi vse nevarnosti, ki stalno prežijo nad mirovnim sporazumom. Tu je slej ko prej možnost, da bi Sadat odkli- nil nove ameriške predloge, ven- dar je Begin včeraj izjavil, da za- časni »nes egipčovskega predse- dnika pa vendarle ne bi pomenil »nako- lis«. Izrael torej pričakuje današnji obisk ameriškega predsednika z navdušenjem. Neki ameriški vir pa jemlje celotno Carterjevo misijo za zaskrbljenostjo za usodo združbe Izraev, če bi se prišlo do uredne- nja zadnjih predlogov. Šef centra za mednarodno varnost, general George Keegan zatrjuje, da bi se Izrael v primeru, da sprejme ameri- ke predloge, izpostavil velikim ne- varnostim, saj bi imeli Arabci do leta 1985 večji vojaški potencial kot sama organizacija NATO in bi laho- ko Izrael popolnoma uničili. Ob vseh teh negotovostih, opti- mizmu, malodušju, protestih, če- dalje bolj dviga svoj glas »fronta zavračanja«. Alžirski glas označuje Carterjev obisk na Blžnjem vzhodu

Še 24 ur stavke letalskih asistentov

RIM — V trenutku, ko je mi- nister za prevoz Vittorio Colombo končno sklical sindikaliste letalskih asistentov in predstavnike letalskih družb, da bi se z vladnim posre- dovanjem dogovorili o rešitvi, se pre- dolgega sindikalnega spora, je »ob- obojeni odbor« letalskih asistentov (I. deluje izven sindikalnih združenj) podaljšal še za 24 ur stavkovno ak- cijo, zaradi katere je ohromljeno rimsko letališče že dolgo časa. Sice- pa je res, da so sindikalisti po sre- čanju obtožili ministra Colomba, da se sploh ne zmeni za njihove pro- bleme in samo deli nauke na navse- te

Zaseda teroristov v Turinu: študent ubit, policist hudo ranjen

TURIN — Pripadniki teroristične skupine »Prima linea« so masčeva- li padla padajša Barbaro Azzaroni in Mattea Caggieja, ki sta bila u- bita v Turinu 28. februarja med spopadom z agenti javne varnosti. Včeraj popoldne so zvalili v past policijsko izvidnico: v spopadu je bil policijski agent hudo ranjen, mi- noideci študent pa ubit. Prizorišče tragičnega spopada med teroristi in agenti javne varnosti je bil predmetni turistični bar v Ul. Miglio, kamor so zločinci vrli ma- lo pred 14. uro. Potem ko so z o- rožjem onesposobili lastnika, nje- nogo ženo, sina in nekega goste, ki so zgrudili na tla smrtno zadet v prvi se preden bi se lahko sploh zavedel, kaj se dogaja. Umrl je med prevo- zom v bolnišnico, ne da bi se ovedel. Teroristi, ki jih je bilo po pričeva- nju očividcev vsaj pet so se umaknili, preden sta lahko agenta poklicala kolega na pomoč. Ker je bil njihov avto poškodovan, so po- begnili kar s policijskim vozilom, ki so ga zastopili približno kilome- ter od kraja spopada na Trgu Sa- botino. Tu so z orožjem prisilili al- kista, da jih je odpeljal na varno. Obenem so z lažnim sporočilom, da so vlomili v neko bližnjo kliniko, kjer naj bi od zdravnikov zahtevali, naj obvežejo ranjenega padajša, za- časno razklenili policijski obroč o- krož četrta, da so lahko sploh zavede-

Nekaj minut po atentatu je poli- cijski preiskovalni stroj stekel s polno paro, mesto je bilo vključeno v obroč cestnih blokov, vendar do- slej je bil lov za morilci brezuspe- šen. Edine indicije, ki so jih zbrali preiskovalci so, poleg pričevanja nekaterih očividcev, samokres in brozestrelka, ki so ju bežeci pustili v policijskem avtu, ter lepak s sil- kam Azzaronijeve in Caggieja, ki so ga nalepili na steno bara.

Ranjenega policista Gaetana Dan- giulija so nekaj minut po spopadu sprejeli na zdravljenje v bolnišnici Molinette, kjer so ga operirali, da bi mu izdrli krog, ki so ga za- delale v trebuh in oboje nogi. Njegovo zdravstveno stanje je hudo, vendar kaže, da ni v življenjski nevarnosti. Včerajšnji atentat je dramatičen dokaz, da hudi udarci, ki jih je v zadnjih časih gen. Dalla Chiesa za- del teroristom v severni Italiji in še posebej v Turinu, za te organizac- cije niso bili smrtni RL, PL in njim sorodne skupine so trdožive in ne- varne, predvsem pa imajo znatno sposobnost obnavljanja in ga bodo imele vse dotlej, dokle: bo boj pro- ti nasilju in prevratništvu samo stvar organov javne varnosti, ne pa vse državne skupnosti, predvsem pa političnih sil, ki morajo vendar- le resno stopiti na pot reform, de- mokratizacije države in moraliza- cije javnega življenja. (vt)

PO DOLGOTRAJINI IN ŽIVAHNI RAZPRAVI

PRORAČUN DEVINSKO-NABREŽINSKE OBČINE ZA LETO 1979 IZGLASOVAN

Odobritev omogočila svetovalec SSK, ki sta zapustila dvorano - Za proračun glasovali KPI in PSI, proti KD in MSI, socialni demokrat pa se je vzdržal

Stralo komisarske uprave na devinsko - nabrežinski občini je minilo. Proračun občinskega odbora, zaradi katerega so v opozicijskih krogih nastale razne polemike, je namreč na sinočnjem glasovanju v občinskem svetu prošel z devetimi glasovi (7 KPI in 1 MSI - DN), k čemu je odločilno prispevalo zadržanje obeh svetovalcev Slovenske skupnosti, ki sta tik pred glasovanjem zapustila dvorano; edini svetovalec socialnodemokratske stranke pa se je vzdržal.

V resnici je jezikovna na tehnični meji težje stranka, ki sestavlja manjšino občinske uprave in teži opozicije, uravnava Slovenska skupnost. Svetovalec SSK Ante Terčon se v svojem posegu ni dotaknil posameznih postavk proračuna, pač pa je izrekel politično sodbo o dosedanjem delovanju uprave. Njegov delo je kritiziral, in to še zlasti kar zadeva posege na področju javnih del, oziroma srednjoročnega regulacijskega načrta in gradnje ljudskih ter ekonomskih stanovanjskih poslopj. V tem okviru se je SSK, kot znano, zavzemala za takšno politiko, ki bi preprečila prekomerno priseljevanje ljudi iz drugih občin na območje devinsko - nabrežinske občine in s tem nadaljevanje raznarodovalnega procesa.

Po obstoječih načrtih naj bi v prihodnjih 10 letih omogočili izgradnjo stanovanj za 24.000 oseb, kar je glede na dejanske potrebe krajevnega prebivalstva odločno preveliko. SSK je zahtevala, da se število stanovanj omeji na 10.000 v omenjenem razdobju in to tudi postavlja nekeje kot pogoj za svoje zadržanje na sinočnjem glasovanju.

Pred glasovanjem izjavila posameznih svetovalcev je župan Albin Škeršič izrazil potrebo, da se na črtovani obseg priseljenstva omeji na polovico, s čimer je v bistvu osvojil zahtevo Slovenske skupnosti. Od tod zadržanje njenih svetovalcev, ki sta zapustila pred glasovanjem dvorano ter tako omogočila izglasovanje proračuna.

Župan je v predglasovalni izjavi navedel vrsto uspehov, ki jih je dosegla levičarska uprava, sicer polemiko do svetovalcev, zlasti krščanskega demokrata De Paseja, ki so iz rokava kar stresali same pomankljivosti in nerešene probleme, niti z besedico pa na primer omenili, da je bila zdravstvena služba v občini znatno izboljšana, da javni prevozi učinkoviteje obratujejo, da je z ustreznimi mehanizacijami končno redno steklo anagrafsko delo, da je bil finančni položaj občinske uprave temeljito izboljšal, saj nima sedaj nobenih dolgov več itd. Naglasil je potrebo po obnavljanju domačega prebivalstva pred raznimi kvantitativnimi vplivi od zunaj, izrazil zaskrbljenost.

VPRAŠANJE, KI ZAUSTAVLJA NADALJEVANJE DEL

Bolnišnica na Katinari: kako razporediti prostore

Različna mnenja bolnišniške ustanove in univerze

Pred nekaj dnevi smo poročali o pripravah za odprtje bolnišnice na Katinari in zapisali, da bodo lahko bolnišnično oddelke že v teku prihodnjega leta. Dela so sicer res v zaključni fazi v dveh stolpnicah, zadržala pa so v spodnjem dvonadstropnem poslopiju, kjer bi morali namestiti specializirane oddelke, operacijske sobe, laboratorije. Eden od glavnih vzrokov, ki je botroval zastoji del v spodnjem traktu, je že dolgo trajni spor med bolnišnično ustanovo in tržaško univerzo glede razporeditve in ureditve prostorov v novi bolnišnici.

Medicinska fakulteta tržaške univerze hoče namreč, da bi vse strukture fakultete, od učilnic do laboratorijev in arhiva, prenesti v spodnji del. Na ta način, menijo, saj bodo olajšali študijske pogoje, saj bodo predavatelji praktične vaj in laboratorijske delo združili v enem kraju in ne bodo prisiljeni romati od sedanja bolnišniške do nove univerze, kot počenjojo to sedaj. Nova bolnišnica naj bi postala torej nekakša poliklinika po zgledu tistih iz številnih italijanskih mest.

Prav proti temu pa se bori bolnišniška ustanova. Bolnišnica v stilu poliklinike ne bi koristila Trstu, ki se že vrsto let spoprijema s kolidiranjem proračunov starejših občanov v bolnišnico. Poliklinika bi lahko služila predvsem premožnejšim slojem in bi ostala zaprta za 100 in več tisoč upokojencev. In tudi študenti, ki bi študirali in prakticirali izključno na Katinari, bi bili omejeni od spoznavanja tržaške stvarnosti, saj bi živeli kot v nekakšnem getu.

Bolnišniška ustanova je zato predlagala, da bi na Katinari dobili svoj prostor le nekateri oddelki in ne celotna medicinska fakulteta, tako, da bi bila lahko stara bolnišnica še vedno zanesljivo uporabna. O razporeditvi prostorov in o organizaciji naših bolnišnic so razpravljali na četrtkovni seji upravnega sveta bolnišniške ustanove. Svetovalci so izrazili pozitivno mnenje o nekaterih točkah, ki so jih predlagali svetovalci KPI. V bistvu gre za določitev funkcij štirih bolnišnic na Tržaškem (glavne, pri Magdaleni, pnevmološke pod Opčinami in nove na Katinari) in znižanje števila bolnišniških postelj na 2.400, kar vsekakor zadošča potrebam mesta. Bolnišnica na Katinari naj bi

nost nad okoliščino, da regulacijski načrt uresničuje, ali bolje duši kraške vasi, opozoril pred nevarnostjo, da utegne izgradnja avtoceste z odvoznimi - dovornimi stezami zadušiti nekatera zemljišča, predvsem pa iznesel hudo skrb zaradi načrta o ureditvi centra za znanstvene raziskave na območju, ki se razteza od Ribiškega naselja pri Devinu do Grmade, oziroma od Grmade vse do Šempolaja - izpeljava tega načrta bi poleg hude škode v krajinskem pogledu pomenila izredno hudo udarce etnični sestavi krajevnega prebivalstva. (dg)

● Tržaška občina je odredila prevoz vožnje jutri ob 9.30 do 12.30 ter od 15.30 do 17. ure na Lonjerski cesti, v predelu od postlopa 8. 272 do UL Maršeseti ter enosmerni vožnjo na cesti, ki vodi iz Lonjerskega

na Bazovsko cesto. Ukrep so sprejeli zaradi kolesarske dirke za trofejo ZSSDI.

PD Vesna prireja jutri, 11. marca, ob 17. uri v kriški Ljudskem domu srečanje z Borštani. Nastopata pevski zbor in dramska skupina PD Slovenec.

PD VESNA
prireja jutri, 11. marca, ob 17. uri v kriški Ljudskem domu
srečanje z Borštani
Nastopata pevski zbor in
dramska skupina PD Slovenec.
VABLJENI

KONZORCIJ ZA PREVOZE PRED TEŽKIMI ODLOČITVAMI

SE BO CENA AVTOBUSNIH VOZOVNIC KMALU SPET OBČUTNO POVIŠALA?

Nove cene naj bi stopile v veljavo 2. maja - Vozovnica bo stala 200 lir, za abonmaje pa je predviden 60-odstotni povešek

V tem obdobju koledarskega leta razne javne uprave in ustanove izdelujejo svoje programe za poslovnost leto 1979, ki so zaobjeti v letnih proračunih, katere morajo odobriti pristojni sveti. Tak je tudi primer tržaškega pokrajinskega konzorcija za prevoze (ACT), ki bo razpravljal o proračunu na skupščini ob koncu tega meseca, vseh šest v konzorcij povezanih občin iz tržaške pokrajine pa se mora o njem izreči do 20. t.m.

Osnupek proračuna, ki ga je izdelala upravna komisija, vsebinsko sloni na predpostavki, da pride do revizije in ustreznih nadzorov. Konzorcij za prevoze, ki ga sestavljajo občine, ki so v konzorciju, vendar pa je z ozirom na obstoječe gmošno stanje konzorcija in zakonske ureditve, na področju javnih prevozov povprek po vsej verjetnosti neizbežen. Nova cena vozovnic naj bi stopila v veljavo z 2. majem tega leta, in sicer naj bi se posamezna vozovnica povišala od sedanjih 100 na 200 lir, na abonmaje pa bi aplikirali le 60-odstotni povešek (od 4.500 lir za celotno omrežje na 7

tisoč lir). Ta hipoteza bo verjetno tudi prodrla, če se hoče konzorcij omogočiti še nadaljnji obstoj in nemoteno delovanje po smernicah, ki so v zadnjih dveh letih dale že nekatere pozitivne rezultate. Pri tem moramo uočevati, da je treba nakupiti nove avtobuse, nadomestiti deli za popravila, po znatno dražji, vsem uslužbenecem treba odobriti aplikirati novo vsedržavno delovno pogodbo, ki u-

Občni zbor Kmečke zveze

Slovenski kmetje, člani Kmečke zveze, ki je najbolj pomembna strokovna organizacija kmetov na Tržaškem, se bodo jutri zbrali v polni udeležbi na svojem rednem občnem zboru, ki bo v Kulturnem domu v Trstu s pričetkom ob 9. uri, da enotno oporojijo pristojne oblasti na Tržaškem, ki ga sestavljajo občine, v bližnji preteklosti pa so se teje odvijale dokaj nerodno. Zato pa predstavljajo njeno zasedanje odlično priliko za podoben pregled gospodarskih dejavnosti na območju tržaške pokrajine. Letošnja seja je prva v času, odkar je vodstvo trgaške zbornice prevzel Dr. Modiano, zato ji tržaški poslovni krogi pripisujejo posebno važnost. Seji bo prisostvoval tudi predsednik vsedržavne zveze trgovinskih zbornic.

8. marec so proslavili še po drugih krajih naše pokrajine: v Škedenju, Miljah, Boljuncu, Camporah, Banih, višješke in univerzitetne študentke pa v Studentskem domu na Novi univerzi. Praznovanja se bodo -onekod nadaljevala tudi danes in jutri.

Danes, 10. marca

Ob 10. uri v Ljudskem domu v Podgorju, UL Masaccio 24, ob 18. uri v Ljudskem domu v Nasej sv. Seržija, ob 18. uri sestanki s delavkami, ki zasedajo predilnico S. Glavak, ob 20. uri v kulturnem krožku Pečar, Ljudskem domu v Križu, prosvetnem društvu «I. Grudens» v Nabrežju, Ljudskem domu pri Koroskih, v Mačkoli, Dolini, Borštu, pri Domju (sedež sindikata FLM), na Proseku - Kontovelu (športno društvo Primorje), v Trebčah in Rocolu (gostilna v UL Cernia 1).

Jutri, 11. marca

Ob 16. uri v krožku ACLI v UL Aldegarde (Kijand - Rocol), ob 17. uri v sekciji KPI Magdalena ter ob 18.30 v prosvetnem domu v Ricmanjih.

ZARADI ZADRŽANJA OB GLASOVANJU O PRORAČUNU

KD NA ZATOŽNI KLOPI V NOTAH KPI IN PSI

Cuffaro: Hud udarec deželni enotnosti
Tajništvo PSI obtožuje KD nedoslednosti

Nedavno glasovanje v občinskem svetu, kjer je Krščanska demokracija omogočila odobritev proračuna melonarskega odbora, je nedvomno zaostrolo politične odnose ne samo v našem mestu, ampak tudi na deželni ravni. O tem pričata ostri note, ki so ju večeraj objavili tako komunisti kot socialisti.

Deželni tajnik KPI posl. Cuffaro je po četrtkovnem srečanju med predstavniki strank, ki sestavljajo večino v deželnem svetu, dal izjavo za tisk, v kateri ugotavlja, da je tajnik KD nudi zelo nepričljivo in kontraktorno razlago o vzdržanju svetovalske skupine KD v občinskem svetu o proračunu. V bistvu — po Cuffarovih izjavah — je KD to storila predvsem iz zaskrbljenosti, da ne bi prišlo do predčasnih volitev, pa tudi, da bi imela več časa na razpolago, da bi spet pridobila izgubljene glasove. Gre za stališče — pravi nota KPI — ki temelji predvsem na ozkih strankarskih intere-

sih, pa tudi na pomanjkanju politične volje, da bi ustvarila alternativo Cecoviniemu odboru, ker bi moral KD v tem primeru razčistiti svoje odnose s KPI.

Po Cuffarovev mnenju pomeni tako zadržanje hude udarce deželni solidarnosti, pri čemer nosi KD težko odgovornost. Ta oceno so potrdili tudi predstavniki ostalih strank deželne večine. Prav zato pa mora KD upoštevati to opozorilo ter se resno lotiti dela za krepitev politične deželne enotnosti. V nasprotnem primeru — se zaključuje izjava posl. Cuffara — si bo KD prevzela odgovornost za razbitje političnega spoznanja na deželi.

Tudi pokrajinsko tajništvo PSI je večeraj objavilo ostro polemično noto v zvezi z nedavnim glasovanjem o občinskem proračunu, ko so demokristiani s svojim vzdržanjem omogočili nadaljnji obstoj melonarskega odbora. Tajništvo PSI se sklicuje na resolucijo, ki so jo vse demokristične sile, in torej tudi KD, podpisale in izglasovale ob programskih izjavah župana Cecovinja, ter obtožuje KD nedoslednosti. Po drugi strani pa nota PSI ugotavlja, da je podobna konvergenca med KD in LpT že večkrat prišla do izraza, še najbolj jasno pa se je pokazala ob glasovanju o razdelitvi mestnih področij za izvajanje zakona o pravičnih stanarjih, ko so «melonarji» in demokristiani skupno ubrali pot, ki je v nasprotju z delavskimi interesi in v korist izključno lastnikom nepremičnin.

To dokazuje, po mnenju socialistov, da Lista za Trst ne predstavlja nikakršne alternative dosedanemu načinu upravljanja občine, ampak gre bolj ali manj za isto staro oblast. V tem pogledu namrečavajo socialisti sprožiti opozicijske pobude proti sedanjemu odboru ter vsakokrat preveriti konvergenca ali nesoglasja med demokrističnimi političnimi silami.

Seja pokrajinske gospodarske konzulte

Na trgovinskih zbornicah se bo v ponedeljek ob 17. uri sestala pokrajinska gospodarska konzulta, posvetovalni organ zbornice, ki ga sestavlja več področnih odborov. Konzulta bi se morala praviloma sestajati enkrat letno, v bližnji preteklosti pa so se teje odvijale dokaj nerodno. Zato pa predstavljajo njeno zasedanje odlično priliko za podoben pregled gospodarskih dejavnosti na območju tržaške pokrajine. Letošnja seja je prva v času, odkar je vodstvo trgovinskih zbornic prevzel Dr. Modiano, zato ji tržaški poslovni krogi pripisujejo posebno važnost. Seji bo prisostvoval tudi predsednik vsedržavne zveze trgovinskih zbornic.

Zdravnika bo treba plačati Kako pa bo s povračilom?

Na izredni skupščini tržaške sekcije združenja zdravnikov bolnišniških blaginj so zdravniki odločili, da bodo od ponedeljka, 12. marca dalje zahtevali od pacientov, da jim plačajo preglede. To pomeni, da bo moral pacient pregled zdravniku plačati, nato pa bo moral od bolnišnice blaginje zahtevati, da mu slednja povrne stroške. Postopek pomeni nastanek hudih težav, povedati je treba, da v omenjenih primerih bolnišnica blaginje ne izplačuje vse vose. hkrati pa bodo morali bolniki dolgo čakati na delno povračilo stroškov. Zdravniki so se za takšno dejanje odločili, ker jim blaginje niso redno izplačale predvidevane vose in zaradi zamude pri uveljavljanju «enotnega dogovora» med zdravniki in deželo, dogovora ki naj ureja odnose med zdravnikom in zavarovancem.

Odločitev tržaških zdravnikov je zelo resna in pomeni, da bodo morali vso škodo za zamude in neurejenost plačati za prav bolnišnici, ki je delavci, upokojenci, uradniki, skratka ljudje, ki si nikakor ne morejo privoščiti, da morajo, kljub temu, da so zavarovanci, zdravniku plačati. Zdravniki pri svojem protestu ne bodo ničesar izgubili (delavci, ki stavka ne dobi plače), ker pomeni njihov protest prehod k zaščitni praksi. Takšen način protesta izven tudi kot poizkus za vplivanje zdravstvene reforme, ki sta jo poslanski zbornici že sprejeli. V Trstu bo protest dobil posebno nevarno težo, saj živi v našem mestu, nad sto tisoč upokojencev.

Eden v škarpo, drugi v skale

Na cesti, ki pelje v Opčin proti mestu, se je sinoči pripetila slikovita prometna nesreča, ki pa se je še kar srečno iztekla. Približno ob 19.30 sta v smeri proti Trstu vozila beli renault 900, ki ga je upravljal 21-letni Aldo Čehil od Sv. Magdalene Spodnje 2802 in rdeči renault TL 16, v katerem se je peljal 64-letni Giuseppe Sorrentino iz UL Carpineto 10/1. Malo po Obelisku je Sorrentino prehitel Čehila in ko se je pripravljal, da bi zavozil spet na desno stran cestišča, je trčil v nasproti vozeči fiat 124.

Trčenje je bilo silovito, tako, da je fiat zapeljal na levo stran cestišča, prebil obcestno ograjo in se zakotalil pod cesto v škarpo, kjer se je ustavil na boku malo nad tramvajsko progo. Rdeči renault je pri trčenju zadel v skale in se prevrnil na bočno stran, beli renault pa ni utrpel večje škode. Za konca Guštin iz Doberdoba, ki sta se peljala v fiat, so z rešilec RK prepejali v bolnišnico. Moškega so po prvi pomoči odsvolili, žena se bo morala zdraviti 10 dni na nevrokirurškem oddelku. Na kraju so posegli gasilci s tržaške in openske postaje, ki so z žerjavom dvignili fiat. Karabinerji nabrežinske postaje, ki jih je vodil poročnik Perrone, so uveli preiskavo.

Na slikah: zgornj fiat 124, ki ga gasilci dviga, iz škarpe na cesto, spodaj pa prevrnjeni renault TL 16.

V TOREK NOVA SEJA NA TRGOVINSKI ZBORNICI

Pomembne naloge pred novim vodstvom tržaške delegacije mešane zbornice

Preferencialni sporazum med Jugoslavijo in EGS ter številne pobude krajevnega značaja naj bi omogočile občutno povečanje blagovne izmenjave tudi med obmejnimi območji

V torek 13. marca se bo na trgovinski zbornici sestalo novo vodstvo tržaške delegacije mešane italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice, ki je bilo izvoljeno pretekli ponedeljek na rednem letnem občnem zboru članov organizacije. Vodstvo bo izvolilo iz svoje srede predsednika in podpredsednika ter delegate na občni zbor mešane zbornice, ki bo v kratkem v Milanu. Novovoljeno vodstvo delegacije se stavlja po abecednem vrstnem redu Stanko Bole (sedanji podpredsednik), Aldo Brandolin, Viktor Carli - Kralj, Giorgio Coloni, Paolo Jozza, Dušan Košta, Raimondo Latovich (sedanji predsednik), Sergio Maurel (predstavniki trgovinske zbornice), Claudio Nascimben, Giovanni Oberdank, Giulio Petrucci, Alfredo Schiavo, Vito Svetina, Jurij

Stavar, Mario Valastro in Giorgio Zoch. Tržaška delegacija mešane zbornice šteje danes 73 članov. Delegacija živahno sodeluje z matično organizacijo, mešano italijansko-jugoslovansko trgovinsko zbornico v Milanu, pa tudi z drugimi poslovnimi ustanovami kot so zlasti tržaška trgovinska zbornica, zunanje-trgovinski odsek generalnega vladnega komisariata in urad Zavoda za zunanjo trgovino ICE v Zagrebu. V lanskem letu so se člani mešanih zbornic, iz Milana in Beograda, sestali decembra meseca v Milanu na vsakoletnem občnem zboru, poleg tega pa so se njuni predstavniki sličili v okviru tržaškega, milanskega in zagrebškega velesoja. Ves ta čas so zbornici in še posebej tržaška delegacija milanske ustanove sledile dogajanjem na italijanskem in

jugoslovanskem tržišču ter novim zakonskim predpisi s področja trgovine v obeh državah. Prav tako so sledile pripravam na sklenitev novega gospodarskega sporazuma med Jugoslavijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo. Na podlagi tega preferencialnega sporazuma bo Jugoslavija lahko povečala izvoz svojih proizvodov na tržišče deželice in v tem okviru si mešani zbornici prizadevata, da bi ustvarili pogoje, da bi se se zlasti povečala blagovna izmenjava med Jugoslavijo in Italijo.

Skupna vrednost blagovne izmenjave med sosednjimi državama je v letu 1977 privedla prekoračila tisoč milijard lir (1.000 in vse kaže, da je bila izmenjava do konca leta 1978 še večja. V malobnežnem blagovnem prometu je izmenjava lani narasla za 8 odst. v primeru z letom 1977. Polovica se je izboljšala tudi v zvezi z odpravo medbankevnega sporazuma iz leta 1975, tako da bodo morebitni aktivni saldi na avtonomnih računih sedaj ostali na razpolago za nadaljnje operiranje po istih računih. V okviru omenjenega dogovora med Banco d'Italia in Jugoslovansko narodno banko so namreč v preteklih letih prenesli z avtonomnih računov na «conto lire estere» osem milijard lir in v istem razmerju se je skril manevrski prostor za gospodarstvenike z obmejnega območja.

V prihodnje naj bi se blagovna izmenjava med obmejnimi območji povečala tudi zaradi novih olajšav, ki jih predvidevata brežcarinska spona «Cs in «Z», zadnje priznanje avtonomije vseh kontingentnih spon, nov razmah sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo v okviru simeških sporazumov, nove cestne zveze med Trstom in mejnimi predeli Jugoslavije, speljava «carinške» ceste med tovarnim postajališčem pri Fernetičih in suhozemnim terminalom pri Sežani, prekalifikacija mejnega prehoda pri Lipici ter bodoča skupna industrijska cona na meji. To so hkrati tudi glavna vprašanja, s katerimi se bo v prihodnjih mesecih ukvarjal novo vodstvo tržaške delegacije mešane zbornice.

Hudi prometni nesreči

Nekaj pred polnočjo sta se skoraj istočasno pripetili hudi prometni nesreči. Na Lonjerski cesti se je pešnik mladenič, ki naj bi po nesreči zbežal, z motornim kolesom zadel v vespo, na kateri sta se peljala zakonca Fabretto, 27-letni Fulvio in 21-letna Gabriella iz UL Di Calvora 31. Zenska se bo morala zdraviti le tedni dni, moža pa se v prihodnjem mesecu uspešno odpravila na kirurški oddelku.

Isti rešilec Rdečega križa pa se je moral nemudoma vrniti v UL Giulia. Pred mestnim parkom je na tleh ležal teško ranjen 48-letni Giovanni Maola iz Škedenja, UL Pane Bianco 61. Moški je bil z vespo narazen proti mestnemu središču, ko se je zalotil v parkiran avtomobil. S pridržano prognozo so ga sprejeli na oddelku za oživljanje.

Alkohol ali kaj drugega?

Na stopnišču ob rimskem amfiteatru so sinoči našli nezavestnega dekleta, ki sta skoraj nezavestno ležala na tleh. Prvihletni so agenti bližnje kvartale, ki so nemudoma poklicali rešilec Rdečega križa. Prvo, ki je bila brez dokumentov, so sprejeli na oddelku za oživljanje s prognozo okrevanja v osmih dneh, priateljica pa se bo morala zdraviti pet dni. Domnevajo, da sta bila pijana, saj naj bi se eno od deklet s težavo dalo razumeti, da sta izpraznila steklenico gina.

Koncerti

Jutri, ob 11. uri bo v Avditoriju običajni nedeljski koncert, ki bo tokrat posvečen baročni sonati. Na sporedu skladbe Corellija, Haendla, Pergolesija, Glucka in Tartinija.

Ponedeljek, 12. marca, bo v gledališču Rossetti koncert pianistke Marie Tipo.

Prispevki

Ob 35. obletnici smrti dragih Danice in Stanka Vuka daruje mama 30.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo.

PD Vesna in SD Mladina izrekata svojemu članu in odborniku Silvanu Košuti in družini iskreno sožalje ob izgubi draga očeta.

Združenje staršev iz Križa izreka družini Silvana Košute iskreno sožalje ob izgubi očeta.

Sv. Križ, Sesljan, 10. marca 1979

Na slikah: zgornj fiat 124, ki ga gasilci dviga, iz škarpe na cesto, spodaj pa prevrnjeni renault TL 16.

smernice, kako sestaviti

DEŽELNI RAZVOJNI NAČRT

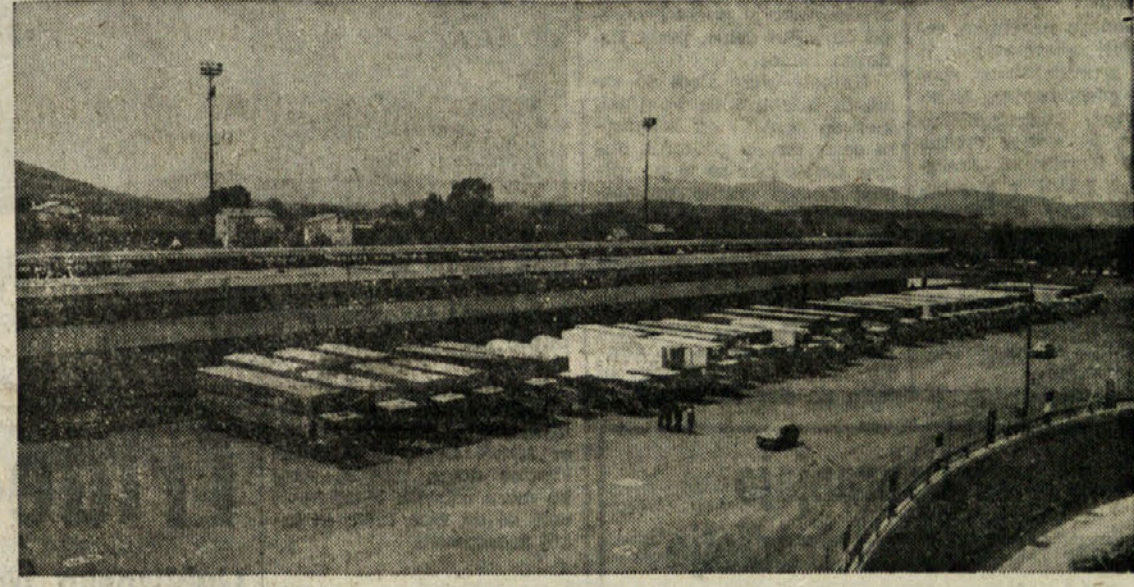
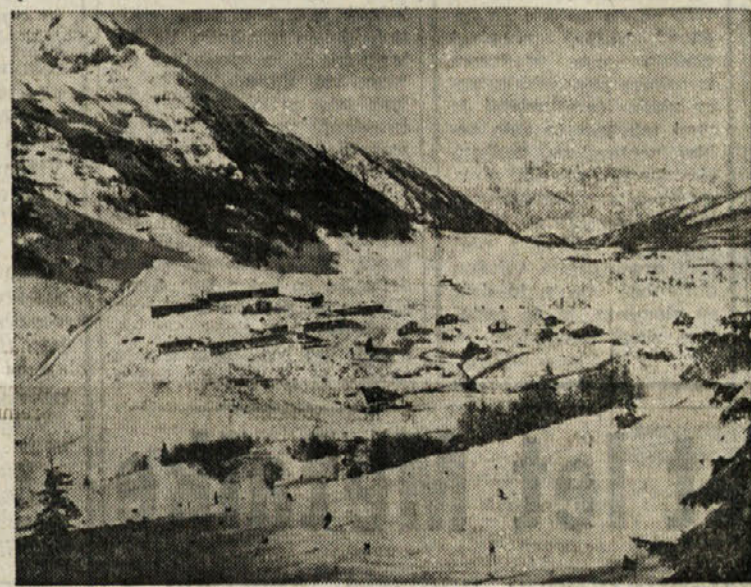
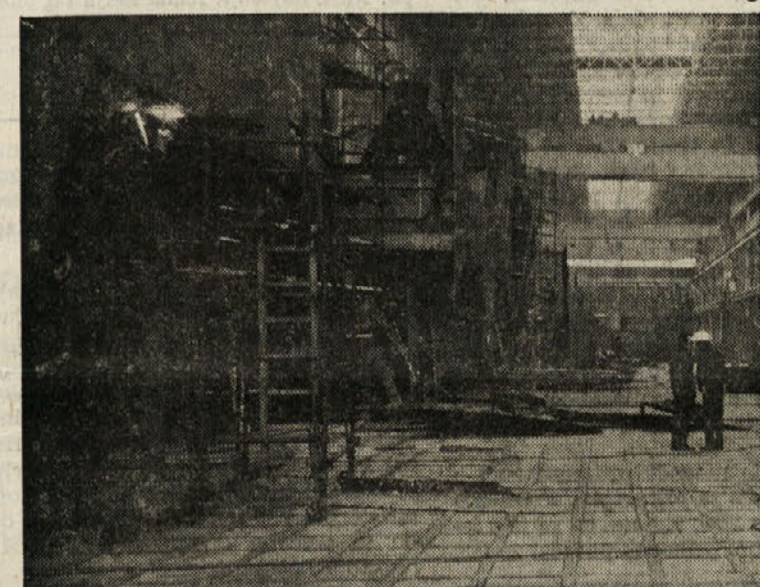
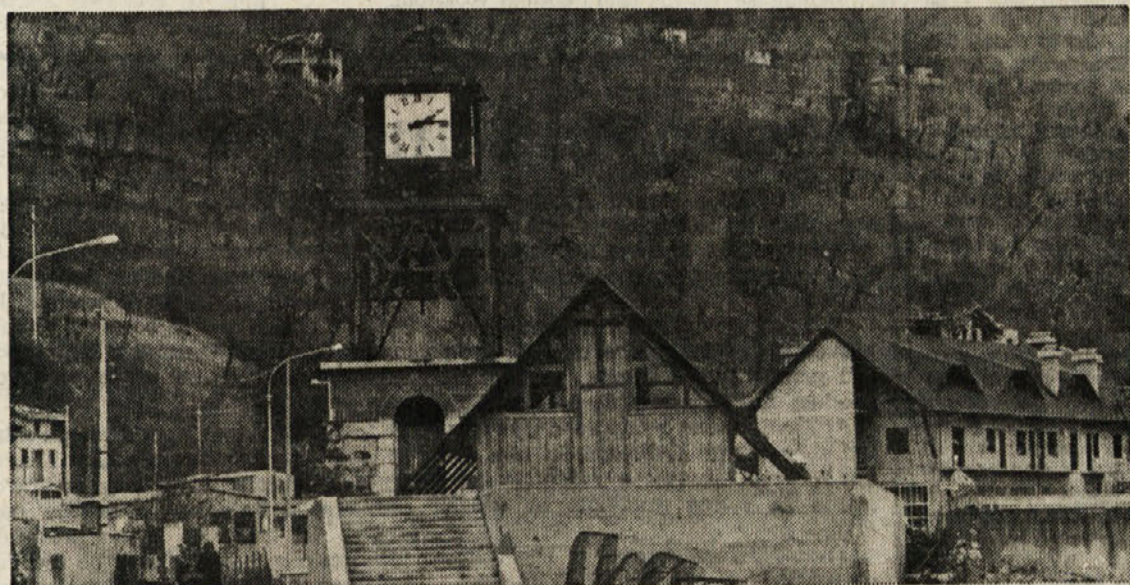

AVTONOMNA DEŽELA FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

Deželni odbor je za izpolnitev sklepov, ki jih je sprejela sedanja politična večina na deželi, pripravil dokument «Smernice o sestavi deželnega razvojnega načrta», ki so ga v teh dneh predložili krajevnim ustanovam, sindikalnim, gospodarskim, kulturnim in družbenim komponentam Furlanije - Julijske krajine.

Faza posvetovanj se bo zaključila 15. aprila in deželni svet bi moral odobriti dokončni dokument načrta pred koncem tekečega semestra.

Ker ekonomska obnova in razvoj, in torej bodočnost naše dežele, zanimata vse prebivalce Furlanije - Julijske krajine, je koristno in umestno obrazložiti, čeprav v skopih obrih, splošne smernice, ki sestavljajo osnovo tega programskega instrumenta.

1 Ena izmed mnogih gradbišč na potresnem območju, namenjenih obnovi stanovanjskega premoženja, ki jo je treba uresničiti v roku petih let po predvidevanju smernic razvojnega načrta.

2 Za celotno vrsto infrastruktur za povezavo sta trenutno že v polnem teku gradnja in programiranje. Te infrastrukture bodo popolnoma preoblikovale Furlanijo - Julijsko krajino in dejansko tudi uresničile njeno vlogo dežele - mostu in evropskega stičišča.

Na sliki vidimo izredno pomemben del avtoceste Videm - Trbiž, tj. veliki viadukt v Somplagu, katerega gradnja je v teku in ki bo s svojimi 1240 metri dolžine najdaljši v Evropi.

3 Kriza v proizvodnji je prizadela predvsem velike industrijske komplekse in v prvi vrsti ladjedelstvo (na sliki notranji del kompleksa Italcantieri v Trbižu).

«Smernice deželnega razvojnega načrta» dajejo navodila, kako doseči zaščito tega, kot tudi ostalih tradicionalnih sektorjev, ki imajo v krajevni industriji nosilno vlogo.

4 Pogled na smučarski center v Piancavallu v pordenonskih Predalпах, ki je eden izmed petih središč za razvoj zimskega turizma v Furlaniji - Julijski krajini. Realizaciji vlečnic in okrepljeni zmogljivosti je dežela namenila znatna finančna sredstva.

5 Ureditev in okrepitev obmejnih prehodov (na sliki avtoport pri Fernetičih, katerega gradnja se bliža koncu) predstavljata skupno z drugimi infrastrukturami za povečanje eno izmed glavnih smeri poslovanja za razvoj celotnega deželnega gospodarstva.

POTRES IN GOSPODARSKO-DRUŽBENI POLOŽAJ V DEŽELI

Porazna škoda, neposredna in posredna, ki sta jo povzročila potresa maja in septembra leta 1976, je v precejšnji meri zaustavila pobude in načrte, ki jih je dežela uvedla že ob svoji ustanovitvi leta 1964, za gospodarsko in socialno pospešitev Furlanije - Julijske krajine.

Posledice potresa, z uničenjem infrastrukturnega in stanovanjskega premoženja — 15.000 hiš je bilo popolnoma uničenih in nad 60.000 poškodovanih —, in uničenjem proizvodnih struktur — približno 6.000 podjetij je bilo poškodovanih —, ki so zajele območje skoraj 600 kvadratnih kilometrov deželnega teritorija in več kot pol milijona prebivalcev — skupna škoda znaša v sedanji vrednosti približno 5.000 milijard lir — so posegle v gospodarsko realnost dežele — za obdobje 1971/1976 —, ki kaže sledeče karakteristike:

- v širokem osrednjem pasu deželnega teritorija je bila dosežena hitra in obširna gospodarska rast;
- gorski predel in del deželnega teritorija, ki se razprostira na jugu osrednjega pasu, nista še dosegla najnovejšega razvoja in sta zabeležila še nadaljnjo razselitev;
- v tržaški in goriški pokrajini se je pojavil nagib h gospodarskemu zastoju in demografskemu upadanju, predvsem zaradi krize struktur, ki je zajela večje proizvodne koncentracije na tem območju.

Kar zadeva razna gospodarska področja je treba omeniti:

- na kmetijskem področju poleg že stalnih težav, ki jih povzroča pogojenost naravnega okolja, poleg prevelike zemljiške delitve, kar povzroča upadanje številne zaposlenih, se je povečala proizvodnja na področju vino-

gradništva, medtem ko je nespremenjena na področju živinoreje;

- na industrijskem področju imamo na eni strani sektorje mehanske industrije, industrije pohištva in opreme, ki so zabeležili porast v proizvodnosti; na drugi strani pa so ostali sektorji, kot so npr. tekstilna industrija, papirnica, ladjedelstvo in železarništvo, kjer delujejo velika podjetja, ki se ubadajo s problemi preobnove in preusmeritve. V teh se pojavljajo največje nevarnosti za zaposlitev;
- na komercialnem področju se pojavljajo problemi racionalizacije struktur;
- na turističnem področju obstaja še vedno precejšnje možnosti razvoja dejavnosti vzdolž obalnega pasu in v alpskem predelu.

Kar zadeva družbene storitve:

- na področju stanovanj, če izvajamo probleme potresnih področij, se opaža nepravilna porazdelitev obstoječega premoženja glede na družbene potrebe;
- na zdravstvenem področju prevladuje večja denarna podpora bolnišniškim uslugam, manjša pa uslugam pacientom, ki niso v bolniški oskrbi, kar ustvarja neravnovesje v škodo preventivnim in rehabilitacijskim uslugam;
- na šolskem področju, z izpopolnjevanjem gradbenih del, se bodo odpravile nekatere sedanje pomanjkljivosti, ki zadevajo predvsem otroške vrtnice in višje srednje šole.

ZAKON 546 IN OSIMSKI SPORAZUMI OSNOVA DEŽELNEGA RAZVOJNEGA NAČRTA

V takem položaju je država, za premostitev ogromnih problemov za obnovo potresnega področja in za zagotovitev nadaljevanja razvojnega procesa dežele, izdala zakon

št. 546 z dne 8. avgusta 1977.

Ta ukrep predvideva namreč pripravo razvojnega načrta Furlanije - Julijske krajine kot osnovni instrument javne intervencije za obnovo Furlanije in za skladen razvoj celotnega deželnega teritorija. Finančno osnova razvojnega načrta sestavlja večletni finančni načrt 1979/82, ki ga je deželni svet odobril v preteklem decembru in v katerem so navedena vsa finančna sredstva, s katerimi dežela lahko računa v omenjenem štiriletnem — vsa sredstva so namenjena razvoju in porastu deželnega gospodarstva — vključno tista, ki se bodo uporabila za realizacijo objektov, predvidenih v pričujočem dokumentu in ki bodo dokončno določeni s potrditvijo razvojnega načrta.

Nadaljnje in konkretne perspektive, ki bi dale deželnemu razvoju poudarek in impulz s posebnimi učinki za tržaško in goriško pokrajino, izhajajo iz ukazov, ki jih je država določila za izvajanje italijansko-jugoslovanskih gospodarskih dogovorov, predvidenih po osimskem sporazumu.

CILJI DEŽELNEGA RAZVOJNEGA NAČRTA

Razvojni načrt si zastavlja sledeče cilje:

- obnoviti v roku 5 let stanovanjsko premoženje, socialne usluge in produktivnost potresnega območja. Najprej bodo zagotovili stanovanje tistemu delu prebivalstva, ki ga še nima. Ustrezno finansiranje bodo podelili na podlagi objektivnih kriterijev, vezanih na realno potrebo po stanovanjih;
- obramba in razvoj zaposlovanja, tudi za demografsko okrepitev dežele;
- razširitev in okrepitev produktivnih struktur;
- integracija Furlanije-Julijške krajine z obmejnimi deželami v širšem kontekstu razširitev Evropske skupnosti na Grčijo in novih odnosov EGS - Jugoslavija;

— ponovna vzpostavitev teritorialnega ravnovesja ter zaščita teritorija in okolja na osnovi navodila deželnega urbanističnega načrta.

SMERNICE V POSAMEZNIH PRODUKTIVNIH IN SOCIALNIH SEKTORJIH

Kmetijstvo: modernizacija in obnova učinkovitosti obratov za proizvodnjo in predelavo; razvoj združništva; zemljiška preureditev; razna dela za izboljšavo in namakanje.

Industrija in obrtništvo: posegi splošnega značaja (tehnična in komercialna pomoč majhnim obratom; podpora pri širjenju in iskanju novih tehnologij; pospešitev izvoza); selektivne intervencije sektorskega značaja (razširitev instrumentalne mehanike, elektrike, sekundarne kemije, rekvilifikacija tradicionalnih sektorjev, predvsem tistih, ki so trenutno v krizi, a ki bi se še lahko opomogli).

Prevozi: uvesti ali dopolniti gradnjo infrastruktur za povezavo, podvojitev zmogljivosti železniške proge Videm - Trbiž, skladišča za železniško razvrščanje blaga v Cervignanu, avtocesta Videm - Trbiž, predor Monte Croce Carnico, cestne povezave z Jugoslavijo in tržaškimi pristaniščem ter okrepitev povezav z Venetom, aktiviranje obmejnih avtoportov, potenciranje in modernizacija pristaniških struktur.

Trgovina: rekvilifikacija proizvodne dejavnosti z uvedbo ustreznih komercialnih načrtov.

Turizem: izpolnitev programiranih del in promoviranje novega turističnega povpraševanja.

Stanovanjske gradnje: uresničitev 10-letnega stanovanjskega načrta tako s subvencioniranimi, konvencioniranimi in olajševalnimi gradbeniškimi posegi, kot tudi s posegi za sanacijo že obstoječih centrov, predvsem na najbolj obljubljenih področjih.

Bolnišniške gradnje: dokončati gradnjo bolnišniških objektov in opremiti že obstoječe.

Šolske gradnje: dopolnitev načrta za šolske gradnje (zakon 412 iz leta 1975); v tržaški pokrajini realizacija območja za znanstveno in tehnološko raziskavo.

Javna dela: poleg obnove od potresa poškodovanih objektov še okrepitev kanalizacije in vodovodov po medobčinskih programih.

Zaščita teritorija in okolja: izvršitev del za zaščito zemljiških površin, ponovna obdelava zapuščenih zemljišč, zaščita zraka in vode pred onesnaženjem, racionalizacija smetarskih del in predelava smeti.

FINANČNA SREDSTVA RAZVOJNEGA NAČRTA

Z večletnim proračunom 1979/82 je hotela dežela podati skupno sliko deželnih, državnih in družbenih finančnih sredstev, namenjenih programiranim posegom v okviru razvojnega načrta, ki jih lahko takole povzamemo:

Deželni dohodki	904 milijarde
Državni dohodki	(zakon 546, zakon o ratifikaciji osimskih sporazumov itd.)
Skupnostni dohodki	2292 milijard
	36 milijard
	3232 milijard

Tem razpoložljivim sredstvom se pristojejo še tista, ki jih nudijo tako imenovane »posredne finančne ustanove«, ki delujejo v Furlaniji - Julijski krajini (FRIE, MEDIOCRE-DITO, ARTIGIANCASSA, FRIULIA, FRIULIA-LIS, ESA, ERSA), ki bodo nakazale za približno 375 milijard lir investicij.

Za posege na potresnem območju, ki niso še bili uresničeni, in delno tudi za že uresničene, v breme nakazil na račun kapitala, ki jih predvidevajo posebni zakoni, je predvidena sledeča porazdelitev

stroškov:	
Ponovna gradnja uničenih stanovanj	500 milijard
Popravilo stanovanj	800 milijard
Uresničitev javnih in socialnih infrastruktur	340 milijard
Avtocesta Videm - Trbiž	95 milijard
Stroški za razne posege posebnega sekretariata	58 milijard
Nakazila raznih odborov	577 milijard
Sklad, ki ga bodo porazdelili na osnovi razvojnega načrta	250 milijard
	2620 milijard

250 milijardam, ki jih dajejo na razpolago skladi po zakonu 546/77 za razvojni načrt, je treba dodati za iste namene 124 milijard, pridobljenih s prihranki na deželnih finančnih sredstvih, in nadaljnjih 36 milijard, ki se nanašajo na skupnostne posege, kar znaša skupno 410 milijard.

Nadalje, prav tako v skladu z navodili že omenjenega zakona 546, bo država razpolagala neposredno še z drugimi nakazili za približno 475 milijard za sledečo porazdelitev:	
Železniška dela	150 milijard
Avtocesta Videm - Trbiž	95 milijard
Preobnova državnih cest	60 milijard
Hidrogeološka dela	70 milijard
Obnova zgodovinskega in umetniškega bogastva	100 milijard

Na osnovi odlokov, ki jih predvideva zakon 73/1977 za ratifikacijo osimskih sporazumov, je bilo nadalje nakazanih 300 milijard lir, namenjenih uresnitvi omenjenega sporazuma med vojnimi deli in pobudami izstopajo avtocestni vozovi med tržaškimi pristaniščem in avtocestnim omrežjem in povezave z italijansko-jugoslovanskimi prehodi, uresničite »proste industrijske cone in realizacija tržaškega območja za znanstveno raziskavo.

Razpoložljivost državnih skladov za gradbeniška stanovanjska dela v izvedbi stanovanjskega načrta znaša še 84 milijard.

Če seštejemo sredstva na razpolago in finansiranja, ki so že nekako porazdeljena v štiriletnem obdobju, se predvidevajo skupne investicije za nič manj kot 4000 milijard.

INSTRUMENTI ZA UPRAVLJANJE IN IZVAJANJE NAČRTA

Uresničitev razvojnega načrta zahteva primerne postopke in instrumente, ki naj omogočijo dejansko izvajanje programske dejavnosti in realizacijo programiranih posegov. Treba bo torej preiti k okrepljeni preureditvi deželnih uradov in drugih deželnih ustanov, ki so zainteresirane pri uresnitvi načrta.

V pričakovanju, da parlament dokončno opredeli problematiko, ki zadeva ustanovitev kompromisov kot teritorialnih entitet za programiranje med deželo in občino in kot organi, ki naj izvedejo celotni proces programiranja, bo dežela uvedla vrsto posvetovanj s krajevnimi ustanovami, da bi tako zbrala napotke za konkretno delimitacijo bodičnih vmesnih ustanov.

V tem okviru se postavlja tudi zahteva po pooblastilih krajevnim ustanovam, da bi tako ovrednotili njihovo vlogo v okviru procesa za programiranje.

Medtem ko treba v prehodni fazi poiskati oblike za uresničitev razvojnega načrta, ki bi omogočale sodelovanje pokrajin in gorskih skupnosti.

Za definicijo izvršilne vsebine načrta bo med drugim potrebno predložiti ločene načrte za posege večletnega značaja. Vsak načrt bo moral navajati zakonodajne in finančne instrumente, odgovorne organe in izvršilne operaterje, vse procedure in termine za uresničitev; tako bo mogoča večja kontrola nad potekom načrtov in pospeševanje rokov javnih izdatkov.

AVTONOMNA DEŽELA FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

(Pod pokroviteljstvom Deželnega odbornišтва za programiranje in proračun ter deželnega Urada za tisk in stike z javnostjo)

